

Informe de Conjuntura

Foment
del Treball Nacional

Barcelona, 5 de març de 2014

Via Laietana, 32 · 08003 Barcelona
T. 934 841 200 · F. 934 841 230
foment@foment.com · www.foment.com

Més informació:
Salvador Guillermo (sguillermo@foment.com)
Karina Azar (kazar@foment.com)
Departament d'Economia

PANORAMA I SÍNTESI DE LA CONJUNTURA ECONÒMICA

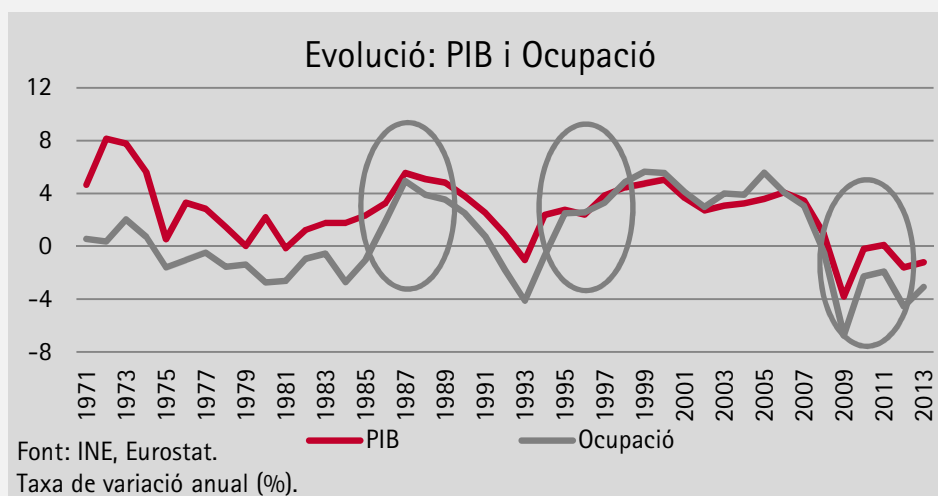
A nivell internacional, els principals esdeveniments que han pautat la recent evolució de l'economia estan relacionats, d'una banda, amb la continuïtat de la tònica positiva en les economies avançades i, per un altre, amb certes turbulències als mercats de divises de les economies emergents, que reflecteixen incerteses associades a problemes de caràcter estructural i desequilibris macroeconòmics en alguns països, i que evidencien, a més, l'heterogeneïtat que existeix a l'interior d'aquest grup d'economies. Les últimes dades d'evolució del PIB indiquen la continuïtat de la recuperació a Europa, encara que el comportament per països serà variable. A mesura que s'ha recobrat el pols econòmic, s'ha restablert la confiança dels mercats, redundant en menors nivells de la prima de risc dels països perifèrics, la qual cosa, al seu torn, s'ha vist potenciat pels avanços en matèria institucional referents al projecte de la Unió Bancària. D'altra banda, el començament del *tapering* a EUA ha tingut com a principal conseqüència la sortida de capitals des de les economies emergents, obeint a una major aversió al risc per part dels inversors.

En aquest context, el Banc Central Europeu ha decidit mantenir els tipus d'interès de referència en un entorn de pressions inflacionàries febles. Les autoritats han assenyalat que la recuperació serà gradual, i que s'apreciaran millores pel costat de la demanda domèstica i en les condicions financeres, però adverteixen sobre els riscos d'abandonar els esforços de consolidació fiscal en el curt termini, i sobre els elevats nivells d'endeutament públic en el mig termini.

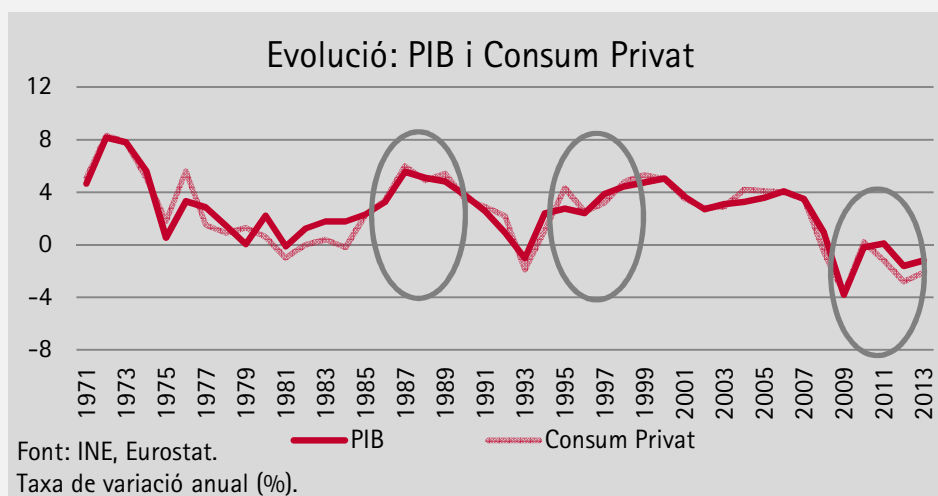
En aquest informe, recollim les previsions per al proper parell d'anys de l'FMI i de la Comissió Europea, els qui destaquen que l'activitat econòmica a nivell mundial es va afermar en la segona part del 2013, i que s'espera una millora pel 2014 i el 2015, principalment a causa de la recuperació de les economies avançades. L'FMI, concretament, ha publicat, a més, el seu últim informe sobre l'evolució de les reformes del sistema financer espanyol, en el qual estableix que els esforços realitzats a partir del 2012 han reduït considerablement la probabilitat que els bancs representin una amenaça per a la resta de l'economia, i han propiciat una major estabilitat financera. No obstant això, assenjala que malgrat els progressos observats en aquesta matèria, encara romanen riscos, principalment associats a la capacitat dels bancs de generar ingressos per la via tradicional, i els ràtios tan elevats de morositat, la qual cosa podria incidir negativament en la recuperació del crèdit. Per la seva banda, la Comissió assenjala que l'execució de les mesures acordades, tant a nivell general en la Unió Europea com a nivell de cada país, repercutirà positivament en les condicions financeres per la millora de la confiança, alhora que els ajustos econòmics incrementaran el creixement potencial de les economies.

En definitiva, el perfil i les perspectives de l'economia a Catalunya i Espanya, així com del context europeu, són positius i creixents, malgrat que existeixen incerteses relacionades al progrés d'alguns països emergents. Europa mostra ja un canvi de tendència, tot i que el ritme de la seva recuperació és relativament baix, si es compara amb altres àrees, com podria ser EUA. Segurament, en el cas europeu, caldrà aprofundir en la millora de la seva competitivitat, on la continuació de les reformes estructurals és essencial.

Atès que les dades macroeconòmiques apunten, ja gairebé sense gènere de dubtes, a la recuperació econòmica tant a Espanya com a Europa encara que a un ritme relativament baix, la percepció de la recuperació no acaba de constatar-se en la població. Això no resulta estrany ja que com va succeir en les fases inicials d'altres etapes de recuperació, aquesta percepció no es va produir fins a passat un període de diversos mesos, com pot observar-se en el gràfic adjunt, que agafa els anys entre 1971 i 2013, i en el qual s'aprecia la recuperació del PIB en 1985 quan va créixer un 2,3% (després de les crisis dels anys 73 i 79 relatives al xoc del petroli) i al mateix temps l'ocupació disminuïa un 1,0%. Igualment, cal esmentar, la recuperació de l'any 1994, quan el PIB va créixer al 2,4% (després d'una disminució de l'1,0% en 1993), mentre que l'ocupació va seguir disminuint a una taxa del 0,7% (havent-se reduït un 4,1% en 1993).

Per tot, cal esperar en el 2014, que la recuperació comenci a consolidar-se, encara que la seva percepció en termes d'ocupació i consum (ambdues variables molt correlacionades) segurament es constati de forma més nítida a la fi del present any, o en el 2015. També es confirma segons les dades històriques, que una vegada la percepció de la recuperació econòmica agafa força entre la població, es produeixen pics de creixement de consum, superiors al repunt del PIB.

D'igual forma que els indicadors de confiança s'avancen en les grans recessions, també ho fan en les fases de recuperació, per aquest motiu s'observa en els indicadors relatius a la confiança econòmica, que experimenten una substancial millorança, avançant les perspectives de creixement, encara que a taxes baixes, per a l'economia europea i d'Espanya. Aquest optimisme ha redundat en una disminució de la prima de risc, així com en millores de la qualificació del *rating* sobirà. S'aprecien, a més, altres elements positius, com ara el creixement del crèdit nou i el superàvit del sector exterior, en un context d'absència de tensions de preus. No obstant això, pel que fa a l'economia local, es continuaran percebent els diferents efectes que la crisi ha deixat en l'estructura productiva de Catalunya i Espanya. En aquest sentit, la crisi ha tingut conseqüències diferencials relacionades a la destrucció d'ocupació segons el sector d'activitat, que s'analitza en profunditat en l'informe, destacant la destrucció d'ocupació en construcció i indústria, i el manteniment de l'ocupació en el sector públic.

Quant als riscos més importants per al mig termini, cal destacar, la necessitat de continuar amb la política de reducció del dèficit públic. Com que aquesta política té un impacte contractiu sobre el creixement econòmic, es torna prioritari mantenir el curs d'aquesta política però de forma gradual, sent el seu ritme essencial, d'igual forma que en la política monetària. Així mateix, serà molt important seguir per la via del despallanquejament per corregir l'elevat nivell de endeutament de l'economia, alhora que es genera nou crèdit. En altres àmbits a nivell intern, s'haurà de continuar amb les reformes estructurals per augmentar el potencial de creixement de l'economia, sent imperatiu avançar en la reforma de l'Administració Pública, la reforma energètica i la reestructuració del sistema financer. A més, caldrà impulsar la inversió cap a infraestructures estratègiques i dur a terme polítiques orientades a l'economia productiva. En el front exterior, d'altra banda, s'haurà de mantenir la millora de les exportacions.

Tenint en compte aquestes consideracions sobre el panorama econòmic actual, en el present informe es desenvolupen els següents temes amb més profunditat:

Pel que fa a l'economia domèstica, durant l'últim trimestre del 2013, cal assenyalar que, segons dades d'avanç, a Catalunya el PIB hauria tornat a créixer, mentre que l'evolució del PIB d'Espanya també continua la seva tendència alcista d'acord amb els indicadors de Comptabilitat Nacional. La contribució de la demanda externa al creixement del PIB segueix moderant-se, alhora que el consum privat guanya recorregut.

El mercat de treball comença, a poc a poc, a reflectir la millorança de l'economia, ja que a Espanya s'ha reduït el nombre de persones en atur tant en termes trimestrals com a anuals, i les sèries desestacionalitzades de desocupació indiquen una tendència a la baixa. Catalunya ha experimentat, al llarg del 2013, la caiguda més pronunciada en el total d'aturats. No obstant això, des d'una perspectiva més estructural, la destrucció d'ocupació des del 2008 ha implicat la desaparició de 3,5 milions de llocs de treball a Espanya, dels quals 680.000 corresponen a Catalunya.

La taxa d'inflació ha registrat una clara desacceleració en la segona meitat del 2013, atès que es va dissipar l'efecte graó causat per l'increment d'alguns preus administrats i de l'augment de l'IVA cap a finals del 2012. Descomptats aquests efectes, l'evolució dels preus ha estat relativament estable durant tot l'any passat amb una taxa d'inflació anual a desembre de 2013 sensiblement inferior a la de l'any anterior. Pel que fa al finançament, el volum de crèdit bancari segueix deteriorant-se i el percentatge de crèdits dubtosos continua marcant màxims històrics. Encara que, cal assenyalar, les noves operacions de crèdit per a les societats no financeres indiquen un repunt a partir dels últims mesos de l'any passat.

L'evolució de les finances públiques mostra que el dèficit acumulat de l'Estat s'ha situat en el mes de novembre en el 3,96% del PIB. El dèficit conjunt de l'Administració Central, l'Autonòmica i la Seguretat Social, assenjala una necessitat de finançament que representa el 5,91% del PIB, incloent les ajudes concedides pel FROB a les entitats de crèdit. El dèficit corresponent a Catalunya, que al mes de novembre ja superava l'objectiu de l'1,58% establert pel 2013, ha estat de l'1,96%.

En el front exterior, durant el 2013, la balança per compte corrent de l'economia espanyola va registrar un superàvit, la qual cosa implica una reversió del signe d'aquest saldo en relació al 2012. D'altra banda, les exportacions de mercaderies d'Espanya han crescut mentre que les vendes a l'exterior de Catalunya han estat pràcticament estables. A nivell estatal, cal assenyalar, que tant els preus de les exportacions com els de les importacions van disminuir. Així mateix, en els últims mesos del 2013, les exportacions de mercaderies han presentat una tendència a la baixa, i amb major intensitat a Catalunya. Pel que fa a l'activitat turística, cal destacar que el 2013 ha estat un any de rècords històrics quant a l'afluència de visitants estrangers, sent Catalunya la principal CCAA de destinació, rebent poc més d'una quarta part dels turistes que arriben a Espanya.

